

Sygn. akt: III U 977/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Laskowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 grudnia 2014 r. w O.

sprawy z odwołania T. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania T. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 21 maja 2013r. **znak** (...)

orzeka:

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przelicza wysokość emerytury T. O. począwszy od 1 kwietnia 2013r. w ten sposób, iż do podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w latach 1980-1982 uwzględnia zarobki uzyskane przez T. O. z tytułu zatrudnienia w Kombinacie Budowlano- (...) w B.: za rok 1980 w kwocie 47.610 zł, za rok 1981 w kwocie 86.982 zł, za rok 1982r. w kwocie 64.208 zł;
- stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;
- oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21.05.2013r. O/ZUS w P. odmówił przeliczenia podstawy wymiaru emerytury T. O. w oparciu o przedłożone przez niego dokumenty. ZUS nie uwzględnił wynagrodzeń uzyskanych przez T. O. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w B..

W odwołaniu od tej decyzji T. orłowski podniósł, że nie zgadza się ze stanowiskiem ZUS, w jego ocenie przedłożone dokumenty (legitymacja ubezpieczeniowa) są wystarczające do uwzględnienia uzyskanych w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w B..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc, że wysokość emerytury odwołującego się została ustalona w sposób prawidłowy. ZUS podniósł, że w dniu 17.04.2013r. wpłynął wniosek pełnomocnika odwołującego o uwzględnienie w podstawie wymiaru świadczenia wynagrodzenia z okresu pracy w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w B. wykazanego w legitymacji ubezpieczeniowej, której kserokopię dołączono do wniosku. Po analizie złożonego dowodu organ rentowy stwierdził, iż dokonując wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, płatnik składek Przedsiębiorstwo Budowlano - (...) w B. nie określił, w którym roku odwołujący się T. O. osiągnął wynagrodzenie w kwocie 228634 zł. Z akt sprawy wynika, iż w ww. zakładzie ubezpieczony pracował w okresie od 01.04.1980r. do 31.08.1982r. W związku z powyższym, obliczenie stosunku tej kwoty do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia nie jest możliwe.

Dlatego też decyzją z dnia 21.05.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił odwołującemu T. O. uwzględnienia do obliczenia podstawy wymiaru emerytury zarobków wykazanych w legitymacji ubezpieczeniowej z okresu pracy w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w B..

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Począwszy od 1.07.1990r. odwołujący się T. O. (ur. (...)) posiadał prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy według III grupy inwalidów - ustalone decyzją ZUS z dnia 01.02.1991r. na podstawie przepisów ustawy z dnia 14.12.1982r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Do ustalenia podstawy wymiaru renty Oddział ZUS przyjął wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 3 lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1984r. do 31.12.1986r. Wyliczony z tych lat wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 111,29 %. Na dzień przyznania renty ubezpieczony posiadał staż pracy w ilości 28 lat, 1 miesiąc i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Przysługująca odwołującemu renta z tytułu niezdolności do pracy była kilkakrotnie przeliczana w związku z kontynuowaniem zatrudnienia.

W dniu 15.04.2008r. T. O. wystąpił do Oddziału ZUS z wnioskiem o emeryturę. Do wniosku dołączył zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu celem uwzględnienia ich przy obliczaniu wysokości świadczenia.

W wyniku rozpatrzenia powyższego decyzją z dnia 07.05.2008r. Oddział ZUS w P.Inspektorat w O.przyznał odwołującemu T. O.prawo do emerytury od dnia (...)tj. od osiągnięcia wymaganego wieku, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przy ustalaniu wysokości emerytury przyjęto najkorzystniejszy wariant.

Podstawa wymiaru świadczenia została obliczona ubezpieczonemu przez ZUS z 3 lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1984r. do 31.12.1986r. Obliczony z tych lat wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z uwzględnieniem udokumentowanych zarobków wyniósł 113,26%, tj. tak jak do wyliczenia wysokości renty.

Na podstawie złożonych przez odwołującego zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu udokumentowane zostały zarobki jedynie z 13 lat. Obliczony przy ich uwzględnieniu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia wyniósł 47,80%, a zatem był niższy od przyjętego wskaźnika z 3 lat zatrudnienia.

W dniu 28.09.2012r. odwołujący się T. O. złożył w ZUS wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury. Do wniosku dołączył legitymację ubezpieczeniową, w której wykazane zostały zarobki z lat od 1967 do 1980.

W wyniku rozpatrzenia powyższego wniosku decyzją z dnia 01.10.2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał przeliczenia świadczenia odwołującego od 01.09.2012r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Do obliczenia podstawy wymiaru przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat od 1967 do 1979, od 1984 do 1986, 2001, 2004 i od 2006 do 2007. Obliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 117,16%.

Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto 37 lat i 8 miesięcy okresów składkowych oraz 1 m-c okresów nieskładkowych.

Świadczenie obliczono od kwoty bazowej obowiązującej na 28.02.2009r. wynoszącej 2275,37 zł, zaś ustalona emerytura wyniosła 2191,79 zł.

W dniu 15.10.2012r. odwołujący się wystąpił do ZUS z wnioskiem o wyrównanie emerytury za okres czterech lat wstecz, ponieważ jego zdaniem wysokość emerytury ustalona w decyzji z dnia 07.05.2008r. była błędna.

Po analizie akt sprawy I/ZUS stwierdził, iż brak było podstaw do wznowienia postępowania zakończonego decyzją z dnia 01.10.2012r., ponieważ odwołujący się nie wskazał nowych okoliczności, jak również nie przedstawił nowych dowodów stanowiących podstawę do wznowienia postępowania w związku z czym – ZUS decyzją z dnia 25.10.2012r. odmówił T. O. wznowienia postępowania zakończonego ww. decyzją. Od powyższej decyzji z dnia 25.10.2012r. ubezpieczony odwołał się do Sądu Okręgowego w Ostrołęce - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 23.01.2013r. (sygn. akt IIIU 859/12) umorzył postępowanie w sprawie w przedmiocie odwołania od decyzji z 25.10.2012r. oraz wnioski T. O. z 15.10.2012r. o wyrównanie emerytury za okres od 16.04.2008r. do 31.08.2012r. przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P. i wnioski T. O. z 23.01.2013r. o zaliczenie do stażu pracy przy ustalaniu wysokości emerytury okresu prowadzenia działalności gospodarczej w latach 1992- 1994 przekazał do rozpatrzenia do ZUS.

Po ponownym rozpatrzeniu sprawy organ rentowy decyzją z dnia 28.02.2013r. odmówił odwołującemu wyrównania emerytury za okres od 16.04.2008r. do 31.08.2012r. oraz zaliczenia do stażu pracy okresu działalności gospodarczej w latach 1992-1994. W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem zarobków z legitymacji ubezpieczeniowej odwołujący się zgłosił w dniu 28.09.2012r. i decyzją z dnia 01.10.2012r. Zakład dokonał przeliczenia świadczenia od 01.09.2012r.

Natomiast okres prowadzenia działalności gospodarczej, prowadzonej po dniu objęcia obowiązkiem ubezpieczenia z tego tytułu, za który nie zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne nie jest okresem ubezpieczenia w rozumieniu przepisów art. 6 i 7 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Od decyzji tej ubezpieczony nie odwołał się do Sądu i stała się ona prawomocna.

W dniu 17.04.2013r. wpłynął wniosek pełnomocnika odwołującego o uwzględnienie w podstawie wymiaru świadczenia wynagrodzenia z okresu pracy w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w B. wykazanego w legitymacji ubezpieczeniowej, której kserokopię dołączono do wniosku. Po analizie złożonego dowodu organ rentowy stwierdził, iż dokonując wpisu w j legitymacji ubezpieczeniowej, płatnik składek Przedsiębiorstwo Budowlano - (...) w B. nie określił, w którym roku odwołujący się T. O. osiągnął wynagrodzenie w kwocie 228634 zł. Z akt sprawy wynika, iż w ww. zakładzie ubezpieczony pracował w okresie od 01.04.1980r. do 31.08.1982r. W związku z powyższym, obliczenie stosunku tej kwoty do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia – w ocenie organu rentowego - nie było możliwe, dlatego też zaskarżoną decyzją z dnia 21.05.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił odwołującemu T. O. uwzględnienia do obliczenia podstawy wymiaru emerytury zarobków wykazanych w legitymacji ubezpieczeniowej z okresu pracy w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w B..

W toku postępowania Sąd pozyskał dokumentację osobowo-płacową dotyczącą zatrudnienia odwołującego się w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w B. w latach 1980-1982 (k.40).

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłej z zakresu rachunkowości, która w oparciu o pozyskane dokumenty i zeznania odwołującego się ustaliła jaka była wysokość wynagrodzenia odwołującego się z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w B. w latach 1980-1982.

Z opinii biegłej wynika, iż biegła sporządzając opinię wzięła pod uwagę następujące okoliczności: świadectwa pracy załączone do akt ZUS (k. 9 akt rentowych 68049) z którego wynika, że odwołujący się był zatrudniony w

Przedsiębiorstwie Budowlano – (...) w B. w okresie od 01 kwietnia 1980 roku do 31 sierpnia 1982 roku. Stosunek pracy uległ zmianie w związku z przejściem oddziału przez (...) w O.. Do akt sprawy załączono karty wynagrodzeń za w/w okres zatrudnienia. Wynagrodzenia wskazane na kartach biegła przedstawiła w załączniku Nr 1 do opinii. Z analizy tych kart wynika, że w miesiącach marcu i czerwcu 1982 roku odwołujący się miał obniżone wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny i dopłatę do wynagrodzenia. Z wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej wynika, że odwołujący się był niezdolny do pracy w dniach: 8-12 marca 1982 roku – 5 dni, 19 maj – 6 czerwiec 1982 roku – 19 dni. Na kartach wynagrodzeń brak jest informacji o wysokości wypłaconego zasiłku chorobowego za ten okres. Do akt sprawy nie załączono kart zasiłkowych.

Biegła podniosła, że miesięczny zasiłek chorobowy wynosił:

- 1) 100% wynagrodzenia - dla pracowników posiadających okres zatrudnienia dłuższy niż 8 lat,
- 2) 80% wynagrodzenia - dla pracowników posiadających okres zatrudnienia od 3 do 8 lat,
- 3) 75% wynagrodzenia - dla pracowników posiadających okres zatrudnienia krótszy niż 3 lata.

Mając na uwadze staż odwołującego się w roku 1982, przysługiwał mu zasiłek w wysokości 100%. W załączniku Nr 1 do opinii biegła wyliczyła wysokość zasiłku jaki przysługiwał odwołującemu się za w/w okresy niezdolności do pracy. Biegła podniosła, że do ustalenia podstawy wymiaru dla pracowników uspołecznionych zakładów pracy nie przyjmuje się tych składników wynagrodzenia w gotówce i w naturze z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, od których nie ma obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Przy ustalaniu, czy istnieje obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od określonych składników wynagrodzeń, stosuje się przepisy obowiązujące w okresie, z którego wynagrodzenie jest uwzględniane w podstawie wymiaru.

Biegła miała na uwadze, że podstawę wymiaru ustala się od wynagrodzenia z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, z uwzględnieniem wypłaconych zamiast tego wynagrodzenia świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Rekompensatę wypłaconą pracownikowi obok wynagrodzenia lub zasiłków z ubezpieczenia społecznego dolicza się do wynagrodzeń (zasiłków) przyjmowanych do podstawy wymiaru.

Mając na uwadze normy wskazane na wstępie opinii składniki wynagrodzenia jakie zostały zidentyfikowane w oparciu o opisy na kartotekach stanowiły podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Na podstawie opisu brak jest możliwości ustalenia jaki składnik wynagrodzenia został określony skrótem „kk.” na kartotece w roku 1981. Wypłata z tego tytułu wynosi 1.292,00 złotych. Nie ma zatem możliwości jednoznacznego stwierdzenia czy stanowił on podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Wynagrodzenie za rok 1981 bez uwzględnienia tego składnika wynosi 85.690,00 złotych.

Biegła we wnioskach końcowych wskazała, że przy uwzględnieniu dokumentów załączonych do akt sprawy wynagrodzenia odwołującego się z uwzględnieniem zasiłków z ubezpieczenia społecznego otrzymywanych zamiast wynagrodzenia z okresu zatrudnienia w Kombinacie Budowlano – (...) i Usług (...) w B. P. w O. w okresie od 01 kwietnia 1980 roku do 31 sierpnia 1982 roku (według kart wynagrodzeń z doliczeniem zasiłków ustalonych w opinii): w roku 1980 – 47.610,00 złotych, w roku 1981 – 86.982,00 złotych i w roku 1982 – 64.208,00 złotych.

Biegła podkreśliła, że na podstawie opisu brak jest możliwości ustalenia jaki składnik wynagrodzenia został określony skrótem „kk.” na kartotece w roku 1981. Wypłata z tego tytułu wynosi 1.292,00 złotych - nie ma zatem możliwości jednoznacznego stwierdzenia czy stanowił on podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Wynagrodzenie za rok 1981 bez uwzględnienia tego składnika wynosi 85,690,00 złotych (opinia k.48-58).

W świetle powyższego Sąd uznał, iż odwołanie T. O. co do zasady zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 i ust. 6 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) podstawę wymiaru emerytury lub renty stanowi przeciętna podstawa

wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego:

1) w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę albo

2) w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U.2011 nr 237 poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

W orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że w postępowaniu sądowym nie ma ograniczeń co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków i wysokość wynagrodzenia może być dowodzona wszelkimi dostępnymi dowodami (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25.07.1997r., II UKN 186/97 OSNP 1998/11/342 i wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 4.03.1997r. III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7). Rzeczą Sądu jest ocena wiarygodności przedstawionych dowodów.

Zaskarżoną decyzją z dnia z dnia 21.05.2013r. O/ZUS w P. odmówił przeliczenia podstawy wymiaru emerytury T. O. w oparciu o przedłożoną przez niego legitymację ubezpieczeniową.

Sąd z urzędu poszukiwał dokumentacji osobowej i placowej dotyczącej zatrudnienia odwołującego się w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w B..

W celu ustalenia wysokości zarobków T. O. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłej z zakresu rachunkowości i ta w swojej opinii ustaliła, biorąc pod uwagę dostępny materiał źródłowy w postaci kart wynagrodzeń jaka była wysokość wynagrodzenia odwołującego się w poszczególnych latach kalendarzowych (1980-1982).

W ocenie Sądu zgromadzona dokumentacja (karty zarobkowe) w połączeniu z wydaną na jej podstawie opinią biegłego z zakresu rachunkowości pozwala na ustalenie zarobków odwołującego się z okresu jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w B. w roku 1980 – 47.610,00 złotych, w roku 1981 – 86.982,00 złotych i w roku 1982 – 64.208,00 złotych.

Sąd uznał, że opinia biegłej jest rzetelna i prawidłowa. W ocenie Sądu w zakresie wynagrodzenia za sporne lata stanowisko biegłej jest w pełni prawidłowe. **Podnieść należy, że Sąd nie podzielił stanowiska odwołującego się w przedmiocie ustalenia wysokości zarobków tylko na podstawie wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej.** Podnieść należy, że wpis określający zarobek nie zawiera wskazania, którego roku dotyczy (rubryka k.89 rok jest pusta). Sąd podziela ustalenia biegłej, która do podstawy wymiaru emerytury przyjmuje tylko te składniki wynagrodzenia, co do których nie ma wątpliwości, że istniał obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy **na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. dokonał stosownej zmiany decyzji ZUS z dnia 23.05.2013r.** od dnia 1.04.2013r. tj. od miesiąca w, którym wpłynął wniosek odwołującego się.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującemu prawo do emerytury, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220). W ocenie Sądu Okręgowego w

przedmiotowej sprawie brak było podstaw do obciążenia organu rentowego odpowiedzialnością za nieustalenie wszystkich okoliczności niezbędnych do wydania decyzji o przeliczeniu na nowo podstawy wymiaru emerytury. ZUS nie dysponował bowiem niezbędnymi i wystarczającymi dokumentami pozwalającymi na ustalenie wynagrodzenia za lata 1980-1982 we własnym zakresie – było to możliwe dopiero na etapie postępowanie sądowego po przeprowadzeniu stosownego postępowania dowodowego. Z tych względów orzeczono jak w pkt. 2 wyroku.

Na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Na marginesie Sąd nie zajmował się innymi okresami zatrudnienia odwołującego się, gdyż zaskarżona decyzja dotyczyła wniosku odwołującego się z dnia 17.04.2013r. dotyczącego wyłącznie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w B..